

Vennesla kommune

Utvidelse av Skarpengland skole

Saksnr. 17/04492

Vedlegg 1

Dok 0 – NS 8407 Totalentreprise

Innhold

1	Innledning.....	4
1.1	Kontraktens formål og innhold.....	4
1.2	Planlagte arbeider og fremdriftsorganisering	4
1.3	Fremdriftsplan	6
1.4	Organisasjonskart	7
1.4.1	Prosjektorganisasjon.....	7
1.4.2	Brukerorganisasjon.....	8
1.5	Entreprisemodell.....	8
1.6	Hovedbedrift	8
2	Teknisk beskrivelse, tegninger og rapporter	9
2.1	Teknisk beskrivelse	9
2.2	Tegninger og rammesøknad	9
2.3	Rapporter	9
3	Administrative rutiner	10
3.1	Byggemøter	10
3.2	Kvalitetssikring.....	10
3.3	Faktureringsrutiner	10
3.4	Rapporteringsrutiner	10
3.4.1	Generelt	10
3.5	Måned rapport	10
3.6	FDV-dokumentasjon	11
3.7	Prosjekteringsmaterial	11
4	Kontraktsbestemmelser	11
4.1	Alminnelige kontraktsbestemmelser	11
4.2	Kontraktsmedhjelpere (NS 8407 pkt. 10).....	11
4.3	Ferdigattest/kontrollerklæringer (tillegg til NS punkt 16.3).....	13
4.4	Gjengs lønn til arbeidstakere (tillegg til NS pkt. 18).....	13
4.5	Entreprenørens krav på vederlagsjustering (tillegg til NS pkt. 34)	13
4.6	FDV-dokumentasjon (tillegg til NS punkt 36.2).....	14
4.7	Byggherrens rett til å nekte overtakelse (tillegg til NS punkt 37.3).....	15
4.8	Merking av systemer og komponenter (tillegg til NS 8407)	15
4.9	Årskostnader (tillegg til NS 8407).....	15
4.10	Prøvedrift	15
4.11	Overtakelse	17
4.12	Delovertakelser (NS 8407 pkt.37.5)	17
5	Særlige kontraktsbestemmelser.....	17

5.1	Avtalt plassering av risikoen for forhold ved grunnen (NS 8407 pkt 23)	17
5.2	Avtalt risikoovergang – prosjektering (NS 8407 pkt 24.2)	17
5.3	Vilkår om bruk av lærlinger	17
5.4	Ytre miljø – Tropisk tømmer og fredet skog	19

1 Innledning

1.1 Kontraktens formål og innhold

Byggherre har til intensjon å utvide Skarpengland skole med påbygg samt ombygging av eksisterende barne- og ungdomsskole. Eksisterende barne- og ungdomsskole er lokalisert på Øvrebø, 10 km nord for Vennesla sentrum. Tomt og bygninger eies av Vennesla kommune. Eiendommen er regulert til offentlig formål i en reguleringsplan fra 2000. Grunneiendommen (Gnr 56/Bnr 101) er på 52 408,1 m². Arealet omfatter tomt for skolen og for Øvrebøhallen.

Denne anskaffelsen omfatter totalentreprise for prosjektering og utførelse av utvidelsen i sin helhet.

Som opsjon skal det gis pris på rehabilitering av eksisterende fasade. Det vises i den forbindelse til «Rapport energi og bygningsfysikk», utarbeidet av Rambøll, samt tegning nr. A40-01 Fasader, jf. Del Vedlegg 1A og Vedlegg 1C.

For prosjektering og utførelse skal løsningsframlegget i forprosjektet gjelde som rådgivende. Entreprenøren kan selv foreslå andre løsninger, så lenge disse er egnet til å oppfylle de overordnede formålene med og kravene til bygget.

Totalentreprenør står ansvarlig for videre prosjektering og detaljprosjektering for alle fag. Arkitekt i forprosjektfasen er SMS arkitekter AS v/ Heidi Nilssen. Arkitekt skal tiltransporteres totalentreprenøren og tilbyder må ta nærmere kontakt med SMS arkitekter AS.

Når totalentreprisen er kontrahert skal partene signere «Avtale om tiltransport».

Ved tiltransport opphører kontraktsforholdet mellom SMS arkitekter og Oppdragsgiver. Det etableres et nytt kontraktsforhold mellom Totalentreprenør og SMS arkitekter, der arkitekt blir underentreprenør under Totalentreprenør.

Det skal inngås avtale mellom Totalentreprenør og SMS arkitekter AS der NS 8417 Alminnelige kontraktsbestemmelser for totalunderentrepriser vedrørende del av prosjektering av et bygg- og anleggsarbeid gjelder for underentreprisekontrakten. Påslagsprosent for tiltransport oppgis i del II vedlegg 3 Prisskjema, jf. pkt. 4.

Se vedlagte dokumenter under del II for ytterligere informasjon.

1.2 Planlagte arbeider og fremdriftsorganisering

For dette prosjektet legger byggherre følgende til grunn:

Oppstart: Umiddelbart etter kontraktssignering.

Overtakelsesdato: Senest 1.8.2019

Dato vil bli forskjøvet ved forhold som skyldes byggherrenes forhold, for eks. tillatelser fra offentlige myndigheter foreligger ikke i tide slik at arbeidet kan igangsettes til planlagt dato.

En eventuell mindre vesentlig forskyvning av oppstart skal ikke ha økonomiske konsekvenser for byggherre.

Følgende legges til grunn for å ivareta skoledriften under byggeperioden:

- 1) Administrasjonen flyttes enten til tekstilrom eller kantine i underetasjen. (Dersom tekstilrom så må denne undervisningen foregå i klasserom.)
Kantinen benyttes (også) som lærerværelse/personalrom.
Da er adm.fløyen «tømt» med unntak av helsestasjonen.
- 2) Ny etasje bygges, dagens arealer renoveres. (i tre etasjer)
- 3) Lærere og adm flytter inn i ny og renoverert adm.fløy. (i tre etasjer)
- 4) Mellombygget, ny KUH avdeling bygges om.
- 5) KUH flytter inn i renoverte lokaler.
- 6) De 3 nye klasserommene renoveres.
- 7) Alle arbeider i helsestasjonen skal utføres i skolens ferie

Rekkefølgen ovenfor gjelder for delovertakelser

Viktige milepæler i hovedfremdrift:

Påbygg 2.etg :	Delovertakelse
Renovere 1.etg :	Delovertakelse
Renovere u.etg :	Delovertakelse
Arbeider u.etg, helsestasjon:	Delovertakelse
Renovere ny KUH :	Delovertakelse
Renovere klasserom/grupperom:	Delovertakelse

Ved delovertakelser skal de overtatte arealer tilfredsstillende alle krav til sikkerhet og innemiljø. S.s ventilasjon, branntekniske forhold, rømning, sprinkling etc.

Det må påregnes at skolen må foreta flytteoperasjoner under prosjektets gang.

Rømningsveier må være intakte gjennom byggeperioden ved bruk av kantinen i underetasjen. Kantinen må benyttes gjennom byggeperioden.

Arbeider i trapperom og korridor i underetasjen kan ikke pågå samtidig. En av disse rømningsveiene må hele tiden være tilgjengelige fra kantina i tillegg til rømning til utvendig trapp.

Ved arbeid i trapperom i underetasjen må det settes opp en «korridorvegg» som fører til korridor ved helsestasjon og ut til det fri.

Entreprenør må planlegge hvordan det skal deles av med ekstra korridorvegg osv. der det trengs for å ivareta krav til rømningsveier.

Dette må hensyntas i den videre prosjekteringen i samarbeid med skolens brannvernleder og rektor.

Helsestasjonen vil være i full drift gjennom hele byggeperioden. Arbeider i disse arealene må gjøres i skoleferier.

Tilfredsstillende adkomst til helsestasjon må opprettholdes gjennom hele byggeperioden.

Totalentreprenøren skal følge prinsippet om Rent Tørt Bygg.

For å oppnå alle de ønskede virkningene av RTB må det sikres at det blir utført i praksis. RTB-håndbokens anbefaling om gjennomføringen skal følges, og følges opp jevnlig i byggemøtene.

1.3 Fremdriftsplan

Følgende hovedfremdriftsplan legges til grunn for prosjektet:

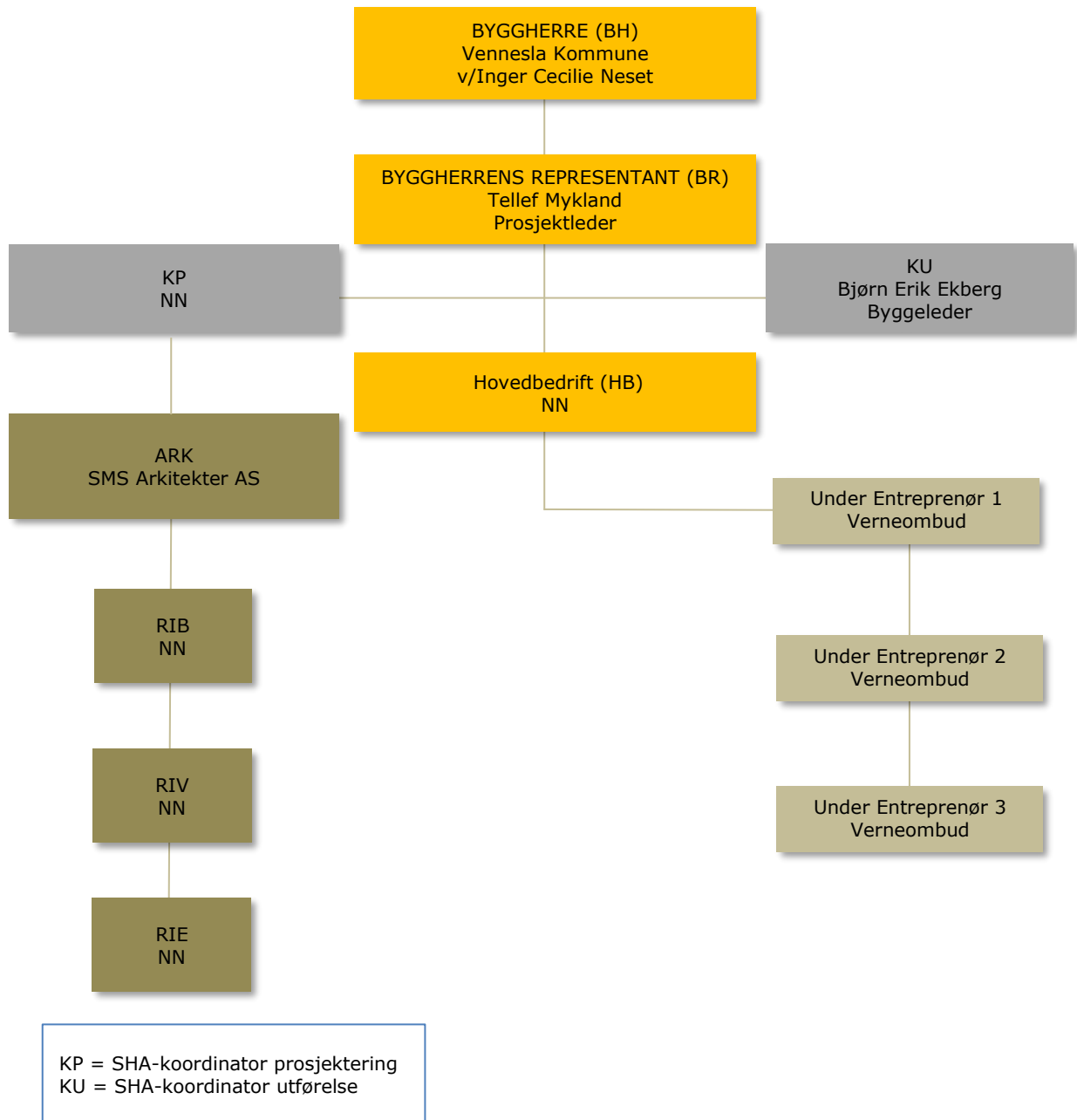
Denne fremdriftsplanen er orienterende. Etter avtaleinngåelse skal totalentreprenøren – i samråd med byggherren – sette opp en detaljert fremdriftsplan, som vil være bindende og dagmulktbelagt slik det fremgår nedenfor.

Dagmulktbelagte frister:

MILEPÆLER	DATO	DAGMULKT
Utarbeide og fremlegge fremdriftsplan	2 uker etter signering	JA
Utarbeidelse av prosjekteringsmateriell	3 uker etter signering	JA
Igangsetting på byggeplass	3 uker etter signering	JA
Frist for delovertakelse (avtales særskilt for de ulike delene)		JA
Overlevering av FDV-dokumentasjon		JA
Ferdigstillelse og overtakelse	1.8.2019	JA
Frist for utbedring av mangler		JA

Dagmulkt vil ikke bli pålagt som skyldes forhold utenfor entreprenørens kontroll som f.eks. lang saksbehandlingstid hos kommunens bygningsmyndighet.

1.4 Organisasjonskart

1.4.1 Prosjektorganisasjon

Overordnet organisering:

Prosjektleder/driftsleder (PL): Tellef Mykland
Byggeleder: Bjørn Erik Ekberg

Prosjekterende fra forprosjektfasen:

Byggeteknisk Rådgiver: Rambøll Norge AS v/ Edvin Duka
Brannteknisk Rådgiver: Rambøll Norge AS v/Ole Stian Øslebye

Miljø og energi Rådgiver: Rambøll Norge AS v/Karina M. Lystad
VVS-teknisk Rådgiver: Norconsult AS v/Tor Aslak Ånensen
Elektroteknisk Rådgiver: Norconsult AS v/Rune Andersen
ARK Rådgiver: SMS arkitekter AS v/ Heidi Nilssen

I tilbudsfasen er SMS arkitekter engasjert som ansvarlig søker og har på vegne av byggherren sendt inn søknad om rammetillatelse. Ansvarlig søker og prosjekterende i forbindelse med gjennomføring (IG og ferdigattest) er totalentreprenørs ansvar.

Øvrige prosjekterende fra forprosjektfasen vil være rådgivere for byggherren i utførelsesfasen.

SHA Koordinator:

Totalentreprenøren påtar seg, og sørger for at det i henhold til SHA-planen opprettes, på vegne av byggherren, en koordinator i prosjekteringsfasen (KP).

SHA-koordinator utførelse (KU): Byggherrens byggeleder.

Uavhengig kontroll

Plan- og bygningslovens krav til uavhengig kontroll vil bli ivaretatt av rådgivere som vil bli engasjert av byggherren.

1.4.2 Brukerorganisasjon

Prosjektleder er byggherrens representant, jf. NS 8407 pkt. 9.

Varsler skal sendes til byggeleder med kopi til prosjektleder.

Byggeleder skal ta seg av byggherrens forhold på byggeplass. Byggeleder har fullmakt til, ved bruk av rekvisisjon, å bestille arbeider utført for et beløp inntil NOK 100.000 eks. mva., med mindre det er særlig avtalt et annet beløp.

Byggeleder har fullmakt til å avvise krav om tillegg og fristforlengelse.

1.5 Entreprisemodell

Entreprisemodell er Totalentreprise etter NS 8407.

1.6 Hovedbedrift

Byggherren forutsetter at entreprenøren for denne entreprise skal være hovedbedrift med ansvar og forpliktelser i henhold til arbeidsmiljøloven § 2-2. Det samme skal gjelde ved tiltransport av eventuelle sideentreprenører.

Tilbyder skal inkludere de kostnader det vil medføre for å etterkomme og gjennomføre de kravene en HMS-plan og Byggherreforskriften (SHA-plan) stiller til en hovedbedrift.

Tilbyder skal også utarbeide HMS-plan i tråd med SHA-plan levert av byggherre.

2 Teknisk beskrivelse, tegninger og rapporter

2.1 Teknisk beskrivelse

Se vedlegg 2 – Dok 0 – Teknisk beskrivelse.

2.2 Tegninger og rammesøknad

Som vedlegg. Se vedlegg 2A og 2B.

Tegninger er veiledende og må detalj utformes / prosjekteres videre av totalentreprenør.
Tegninger leveres i pdf format.

- 137885987_Beskrivelse_Redegjørelse til rammesøknad
- 137885987_Foto - Bilder til rammesøknad
- 137885987_Gjennomfoeringsplan
- 137885987_byggesak_Søknad om rammetillatelse
- 18-00149-3 Gnr-bnr 56-101 - Myrvegen 2 – Rammetillatelse
- A10-01 Situasjonsplan til rammesøknad
- A20-0U Plan U. Etasje
- A20-01 Plan 1. Etasje
- A20-02 Plan 2. Etasje
- A21-01 Riveplan 1. Etasje
- A21-02 Riveplan U. Etasje
- A30-01 Snitt A og B (tverrsnitt administrasjonsfløy, lengdesnitt administrasjons-/teorifløy)
- A30-02 Snitt C (tverrsnitt teorifløy)
- A40-01 Fasader
- A61-001 Skjema innerdører
- A61-002 Skjema ytterdører
- A62-001 Skjema vinduer
- A62-02 Innvendig glassfelt
- A66-101 Romskjema
- 3D Modell (1712 Skarpengland IFC format)

RIB:

- RIB-KU-01

Brannokumentasjon:

- 0U F 20 100_Revisjon_2
- 01 F 20 100_Revisjon_2
- 02 F 20 100_Revisjon_1

2.3 Rapporter

Som vedlegg. Se vedlegg 2C – Rapporter.

- Rapport Skarpengland skole, ombygging og påbygg brannkonsept 18.12.2017 (Rambøll)
- Skarpengland skole, nytt påbygg og ombygging av eksisterende fløy A, B og C (Rapport energi og bygningsfysikk) 15.12.2017 (Rambøll)

Totalentreprenør er forpliktet til å bruke web-basert prosjekthotell. Byggherren skal vederlagsfritt få tilgang til relevante deler av prosjekthotellet. TE står for kostnader forbundet med prosjekthotell.

3 Administrative rutiner

3.1 Byggemøter

Byggemøter avholdes normalt hver annen uke. Totalentreprenør innkaller til og fører referat fra disse. Referat oversendes samtlige møtedeltagere og partenes representanter i henhold til distribusjonsliste. Tema på møte er bl.a. HMS, fremdrift, kvalitet og økonomi.

Det kan bli aktuelt å avholde egne tekniske byggemøter etter behov. Den part som føler behov kan innkalle. Hvem som skriver protokoll avtales senest i møtet.

3.2 Kvalitetssikring

Entreprenøren forplikter seg til å gjennomføre et opplegg for kvalitetssikring av sine arbeider/leveranser.

Før kontrakt opprettes skal entreprenøren fremlegge forslag til hvordan han har tenkt å gjennomføre dette. Forslaget skal godkjennes og om nødvendig justeres av byggherre/rådgivende ingeniør.

3.3 Faktureringsrutiner

Se vedlegg 5 Faktureringsrutiner.

3.4 Rapporteringsrutiner

3.4.1 Generelt

Totalentreprenøren skal rapportere status hver måned. Totalentreprenøren skal rapportere økonomi, bemanning, fremdrift HMS/SHA og FDV. Siste søndag i måneden, med mindre annet er avtalt i forbindelse med ferier og årsavslutning, skal være statusdato for innsamling av data for månedsrapporten.

3.5 Månedsrapport

Månedsrapporten skal være av god kvalitet og skal som minimum inneholde elementer som:

- Sammendrag og overordnet beskrivelse av status for fremdrift, økonomi, HMS/SHA, Kvalitet og lignende.
- Enkel beskrivelse av HMS/SHA-arbeidet, inkl ytre miljø, i perioden
- Enkel beskrivelse av utført arbeid og viktige hendelser i perioden
- Enkel beskrivelse av arbeider i neste periode
- Beskrivelse av avvik, årsaker og korrigerende tiltak
- Beskrivelse av viktige saker som krever Byggherrens avklaring

Månedsrapporten skal ha detaljerte vedlegg som:

- Totalentreprenørens samordnede hovedfremdriftsplan med markering av virkelig fremdrift.
- Planlagt og virkelig bemanning.

3.6 FDV-dokumentasjon

Totalentreprenøren skal innlevere all dokumentasjon i et åpent, anerkjent og veldokumentert format. Se for øvrig krav til FDV dokumentasjon i teknisk beskrivelse i Vedlegg 2 Dok 0 samt pkt. 4.6.

3.7 Prosjekteringsmateriale

Byggherre skal ha adgang til innsyn og kontroll av alt prosjekteringsmateriale, tegninger, beregninger og beskrivelse som utarbeides etter hvert som materialet produseres. Alt prosjekteringsmateriale skal oversendes byggherren til orientering og gjennomgang i god tid, min. 14 dager før det benyttes på byggeplassen. Dette fritar ikke entreprenøren fra å ha det totale og endelige ansvar for prosjekteringen.

I den grad bygget tilbys med andre kvaliteter og løsninger enn det som er beskrevet, skal dette tilbys som alternativ til beskrevet løsning. Beskrevet løsning skal uansett prises som hovedalternativ og føres til sammendrag. Det skal redegjøres for alternative løsninger i eget vedlegg, og det skal medfølge beskrivelse som prises med tillegg / fradrag til de alternativer som er tilbudt.

Vedlagt tegningsmateriale og beskrivelse legges til grunn for tilbud og utførelse. Entreprenøren må sørge for å utarbeide nødvendige arbeidstegninger for at arbeidet skal kunne utføres på en forsvarlig måte.

Tegninger skal forefinnes elektronisk på AutoCAD kompatibelt format (.dwg). Tegninger og dokumentasjon som skal benyttes for bygging og montasje skal være merket med «arbeidstegninger».

4 Kontraksbestemmelser

4.1 Alminnelige kontraksbestemmelser

Kontrakten er basert på NS 8407:2011 «Alminnelige kontraksbestemmelser for totalentrepriser», med de suppleringer og endringer som følger av dette avtaledokumentet med vedlegg.

4.2 Kontraksmedhjelpere (NS 8407 pkt. 10)

Valg av kontraksmedhjelpere (NS 8407 pkt. 10.1)

Plikter:

Arbeidet skal utføres av totalentreprenøren og dennes ansatte i tjenesteforhold, eventuelt ved underentreprenør og deres ansatte, eller ved bruk av lovlig innleid arbeidskraft. Byggherren kan bestemme at avtale om underentreprise med enkeltpersonforetak eller anvendelse av innleid arbeidskraft skal godkjennes skriftlig av byggherren. Byggherrens godkjennelse endrer ikke totalentreprenørens forpliktelser overfor byggherren.

Totalentreprenøren kan ikke, uten byggherrens skriftlige samtykke, ha flere enn to ledd underentreprenører i kjede under seg.

Ved inngåelse av kontrakter om underliggende entreprise- og tjenesteforhold eller innleie av personell (heretter omtalt som underleverandører) skal totalentreprenøren innhente

- attest for skatt (skatt, forskuddstrekk, påleggstrekk, arbeidsgiveravgift)
- attest for merverdiavgift

fra underleverandører, jf. anskaffelsesforskriften §§ 7-2 (3).

Totalentreprenøren skal til enhver tid kunne dokumentere at den anvendte arbeidskraft oppfyller kontraktens bestemmelser, herunder at underentreprenører/kontraktsmedhjelpere har oppfylt sine forpliktelser overfor skattemyndighetene. Dokumentasjonsplikten omfatter også underentreprenøren/den prosjekterende og dennes personell. En perm med ovennevnte skatteattester, skal til enhver tid finnes på byggeplass.

Alle avtaler om underentrepriser/prosjektering skal inneholde likelydende bestemmelser om arbeidets utførelse, forhold på byggeplassen, eiendomsrett og andre rettigheter til kontraktarbeid og materialer og utførelse ved underentreprise/kontraktsmedhjelpere som i denne kontrakt. For øvrig skal nevnte avtaler ikke inneholde noe som reduserer byggherrens rett etter kontrakten.

Byggherrens nektelse av å godkjenne totalentreprenørens valg av kontraktsmedhjelpere gir ikke totalentreprenøren rett til godtgjørelse for de merkostnader dette måtte påføre ham.

Sanksjoner

Brudd på totalentreprenørens plikt til å innhente skatteattester, gir byggherren rett til å kreve at totalentreprenøren erstatter vedkommende kontraktsmedhjelpere med en annen kontraktsmedhjelpere som kan fremlegge de aktuelle opplysninger. Det samme gjelder dersom opplysningene i skatteattester eller innhentet egenerklæring viser at underleverandør eller innleid personell ikke har oppfylt sine forpliktelser overfor skattemyndighetene og andre myndigheter. Omkostningene som følge av heving av underentreprenørs/kontraktsmedhjelpers avtale, skal bæres av totalentreprenøren.

Byggherren kan kreve dagmulkt dersom totalentreprenøren selv eller noen av hans kontraktsmedhjelpere anvender ulovlig eller ikke kontraktsmessig arbeidskraft og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten per hverdag skal utgjøre én promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn NOK 10.000. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse.

Unnlatelse av å rette feilen innen fristens utløp, anses som vesentlig mislighold som kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving i en periode på 1 måned etter fristens

utløp.

4.3 Ferdigattest/kontrollerklæringer (tillegg til NS punkt 16.3)

Kontrollerklæringer i henhold til plan- og bygningsloven, samt samsvarserklæringer, delerklæringer etc., leveres byggherren i god tid - minst 1 måned - før overtakelse og godkjent ferdigattest.

4.4 Gjengs lønn til arbeidstakere (tillegg til NS pkt. 18)

Totalentreprenøren skal sørge for at ansatte i egen organisasjon og ansatte hos underentreprenører som direkte medvirker til oppfyllelse av kontrakten, har lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med denne bestemmelsen.

På områder dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale skal lønns- og arbeidsvilkårene være i samsvar med gjeldende forskrifter. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje.

Med lønns- og arbeidsvilkår menes i denne sammenheng bestemmelser om

- a) minste arbeidstid,
- b) lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og
- c) dekning av utgifter til reise, kost og losji,

i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Dersom entreprenøren ikke etterlever klausulen, har byggherren rett til å holde tilbake deler av kontraktssummen til det er dokumentert at forholdet er i orden. Byggherren kan holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger besparelsen for arbeidsgiveren.

Entreprenøren skal på oppfordring legge frem dokumentasjon for lønns- og arbeidsvilkårene som blir benyttet. Entreprenøren skal også fremlegge dokumentasjon på lønns- og arbeidsvilkårene hos underentreprenørene.

Lederen av entreprenørens virksomhet er ansvarlig for at denne kontraktsbestemmelsen blir etterlevd.

4.5 Entreprenørens krav på vederlagsjustering (tillegg til NS pkt. 34)

Følgende standardiserte bestemmelser gjelder for vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging:

Regulering i uendret byggetid

Hvis prisen på netto vederlagsjusteringer som følge av forhold beskrevet i NS 8405 pkt. 25.2 ikke overstiger 10% av kontraktssum, gis det ingen kompensasjon.

Overstiger prisen på netto vederlagsjusteringer 10% av kontraktssummen, gis det kompensasjon etter følgende formel:

$$\frac{0,5 A (B - 1,1 C)}{C}$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eks mva

B = kontraktsverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist eks mva

C = opprinnelig kontraktsbeløp (kontraktssum eks mva)

Ved utregningen av kontraktsverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist eks. mva. (B), skal det ikke tas hensyn til regulering av kontraktssummen pga. lønns- eller prisstigning, utbetaling av påslag pga. administrasjon av sideentreprenører eller tiltransport av entreprise/leverandørkontrakter, avbestillingserstatning, endringsarbeid som gjøres opp inklusive rigg/drift, og kompensasjon for økt rigg og drift i endret byggetid.

Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse, lønns- og prisreguleres iht. indeks som angitt i tilbudsskjemaet, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

Regulering i forlenget byggetid

Har entreprenøren krav på fristforlengelse etter NS 8405 pkt. 24.1, jf. 24.5, skal vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging kompenseres etter følgende formel:

$$\frac{0,7 A (Z)}{Y}$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eks mva

Y = opprinnelig byggetid

Z = forlengelse utover opprinnelig byggetid

Dersom fristforlengelse kun er gitt for deler av arbeidene, skal A reduseres forholdsmessig.

Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse, lønns- og prisreguleres iht. indeks som angitt i tilbudsskjemaet, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

4.6 FDV-dokumentasjon (tillegg til NS punkt 36.2)

Totalentreprenøren skal utarbeide FDV dokumentasjonen i henhold til NS 3456 redigert og bygget på siste versjon av RIF-veileder med tilhørende dokumentmaler.

Det skal etableres hyperlinker mellom relevante dokumenter, som for eksempel jobb-beskrivelse og leverandørinfo.

Vedlikeholdsdata og annen leverandørinformasjon, herunder brosjyrer mv, fremskaffes og leveres .

Instruksen deles inn i 2 hoveddeler, en for bygning og en for tekniske installasjoner. Tegninger redigeres i egne mapper.

Instrukser skal danne grunnlag for opplæring av byggherrens personell og foreligge i god tid før utarbeidelse av søknad om brukstillatelse. Totalentreprenøren stiller nødvendig personell ved opplæringen.

4.7 Byggherrens rett til å nekte overtakelse (tillegg til NS punkt 37.3)

Byggherren plikter ikke å overta bygget før brukstillatelse/ ferdigattest foreligger. Byggherren kan nekte overtagelse dersom det ikke foreligger godkjent driftsinstruks, gjennomført tilfredsstillende samkjøringstest og gjennomført opplæring.

4.8 Merking av systemer og komponenter (tillegg til NS 8407)

Systemer og komponenter skal på tegninger og i beskrivelse merkes ved bruk Statsbygg tverrfaglige merkesystem (TFM).

4.9 Årskostnader (tillegg til NS 8407)

Totalentreprenøren skal beregne fremtidige drifts- / vedlikeholdsutgifter (LCC-beregninger) i prosjekteringsfasen og ved ferdigstillingen av bygget (som bygget).

Årskostnader beregnes etter NS 3454 - Årskostnader for bygninger – og på bygningsdelsnivå etter NS 3451. Statsbygg har utviklet en regnearkmodell som skal benyttes.

Kristiansand Eiendoms nøkkeltall skal benyttes i den grad, og i de faser, hvor dette er aktuelt.

4.10 Prøvedrift

Prøvedrift (NS 8407 pkt 38.2)

Med mindre annet er avtalt skal det gjennomføres en prøvedriftsperiode på tekniske anlegg og installasjoner (heretter samlet kalt tekniske anlegg). Med prøvedriftsperiode menes et avtalt tidsrom hvor anlegget prøves under normale driftsforhold, innbefattet samkjøring og, hvis nødvendig, integrert systemtesting med andre tekniske anlegg, og hvor byggherren i prøvedriftsperioden har slik disposisjonsrett som nevnt nedenfor.

Oppstart av prøvedriftsperiode skjer etter overtakelse.,

I prøveperioden vil det bli holdt tilbake et beløp på 250 000,- eks. mva for de overnevnte anlegg etter en avtalt fordelingsnøkkel ved kontraktsinngåelse. Etter gjennomført slutt-test uten feil og mangler, vil tilbakeholdt beløp bli utbetalt.

Prøvedrift har følgende hensikt:

- Kontrollere at anleggene fungerer tilfredsstillende
- Vise at funksjoner og anlegg er stabile over tid
- Etterkontrollere og justere (regulerings)funksjoner basert på driftserfaring
- Kontrollere at anlegg for øvrig er i henhold til kontraktens funksjonskrav
- Gi driftspersonell opplæring og driftserfaring sammen med totalentreprenøren/ leverandørene av de enkelte anlegg
- Rette feil og mangler som avdekkes i prøvedriftsperioden.

Justering av prøvedriftsperiodens lengde

Totalentreprenøren skal, i samråd med byggherren, ha anledning til å ta de tekniske anlegg ut av drift i kortere perioder for utbedring eller reparasjon mot tilsvarende forlengelse av prøvedriftsperioden.

Dersom byggherren kan påvise at de tekniske anlegg ikke oppfyller kontraktens funksjonskrav sammenhengende i de fire siste ukene av prøvedriftsperioden, eller dersom prøvedriftsperioden av annen årsak ikke har fungert etter sin hensikt i samme periode, forbeholder byggherren seg retten til å kreve prøvedriftsperioden forlenget inntil disse krav er oppfylt. En slik forlengelse av prøvedriftsperioden gir ikke totalentreprenøren grunnlag for tilleggskrav.

Totalentreprenørens plikter

Totalentreprenøren skal i prøvedriftsperioden ha ansvar for drift og vedlikehold av de tekniske anlegg, og i denne forbindelse holde det tekniske personell på anlegget som er nødvendig. Totalentreprenøren skal utføre vedlikehold av sine anlegg i prøvedriftsperioden iht. totalentreprenørens egen vedlikeholdsbeskrivelse, og i denne forbindelse dekke alle vedlikeholdskostnader, inklusive forbruksmateriell. Totalentreprenøren skal også gjennomføre faste besøk på anlegget for å kunne oppfylle hensikten med prøvedriften, jf. ovenfor.

Under prøvedriftsperioden plikter totalentreprenøren umiddelbart å iverksette nødvendige tiltak dersom det påpekes eller oppdages feil og mangler.

Dokumentasjon fra prøvedriften skal utarbeides av totalentreprenøren og overleveres byggherren.

Byggherrens plikter

Byggherrens driftspersonell utfører daglig tilsyn av de tekniske anlegg. Dette fritar ikke totalentreprenøren fra noen av hans plikter, jf. ovenfor. Energikostnader i prøvedriftsperioden dekkes av byggherren.

Prøvedriftsperiodens lengde (tillegg til NS 8407 pkt 38.2)

- Alternativ 1: Prøvedriftsperioden er 6 måneder.
- Alternativ 2: Prøvedriftsperioden er 3 måneder.
- Alternativ 3: Prøvedriftsperioden for tekniske anlegg og installasjoner fremgår av vedlegg .....
- Alternativ 4: Det er ikke avtalt prøvedrift.

4.11 Overtakelse (NS 37)

På overtakelsesforretningen skal entreprenøren overlevere listen over de mangler han noterte seg på sluttbefaringen av egne arbeider med kvittering for at manglene er blitt utbedret. Leverandøren skal utarbeide en gjennomføringsplan for overtakelsesprosessen som beskriver tidspunkter og aktiviteter for gjennomføring av ferdigbefaringer og overtakelsesforretning(er). Denne planen skal utarbeides og vedlegges som et kontrakts dokument.

4.12 Delovertakelser (NS 8407 pkt.37.5)

Byggherren forbeholder seg rett til å overta deler av kontraktarbeidet i henhold til NS 8407 punkt 37.5.

Alle delovertakelser og overtakelse jf. pkt. ovenfor skal minimum knyttes til en midlertidig brukstillatelse.

5 Særlige kontraktsbestemmelser

5.1 Avtalt plassering av risikoen for forhold ved grunnen (NS 8407 pkt 23)

- X** Alternativ 1: NS 8407 pkt 23.1 gjelder slik den står.
- Alternativ 2: Totalentreprenøren har risikoen for forhold ved grunnen, jf. NS 8407 pkt 23.2.

5.2 Avtalt risikoovergang – prosjektering (NS 8407 pkt 24.2)

- X** Alternativ 1: Byggherren har risikoen for løsninger og annen prosjektering som er utarbeidet av byggherren før kontraktsinngåelse.
- Alternativ 2: Totalentreprenøren har risikoen for løsninger og annen prosjektering som er utarbeidet av byggherren før kontraktsinngåelse. (Se protokoll til NS 8407)

5.3 Vilkår om bruk av lærlinger

1. Vilkår om bruk av lærlinger ved gjennomføring av kontrakten

Leverandøren skal være registrert som godkjent lærebedrift og lærling(er) skal delta i utførelsen av kontraktarbeidet. Kravet kan oppfylles av totalentreprenøren eller en eller flere av hans underentreprenører.

5 prosent av arbeidede timer på kontrakten skal utføres av lærling(er).

I denne kontrakten stilles det krav om bruk av lærling(er) innenfor følgende utdanningsprogram:

- bygg- og anleggsteknikk

Lærlingekravet skal oppfylles uavhengig av om arbeidet utføres av leverandøren selv eller av underleverandør(er).

Utenlandske leverandører kan oppfylle lærlingekravet ved å benytte lærlinger som er tilknyttet offentlig godkjent lærlingeordning i Norge eller tilsvarende ordning i annet EU/EØS- land.

Slutter lærlingen i bedriften er leverandøren forpliktet til å finne en erstatte.

2. Dokumentasjon på at vilkåret er oppfylt

Leverandøren skal dokumentere oppfyllelsen av vilkåret på følgende måte:

- Sende lenke på nett der det framgår at bedriften er godkjent lærebedrift
- Lærlingen(e)s navn, kontaktopplysninger og lærekontrakt skal sendes ved oppstart av arbeidene eller etter nærmere definert avtale med oppdragsgiver
- Statistikk over bruk av lærling(er) leveres ihht ordinære rutiner for kontraktsoppfølging i kontrakten

Oppdragsgiver kan når som helst i kontraktsperioden be om ytterligere dokumentasjon som gjør det mulig å kontrollere at kravet er oppfylt. Leverandør kan eksempelvis bli bedt om å fremlegge lærlingens individuelle opplæringsplan, lærlingens timelister, lønns slipper mv. Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å kontakte lærlingen(e) direkte med spørsmål om hun/han fortsatt arbeider i virksomheten som oppgitt. Det er oppdragsgiver som bestemmer om innmeldt dokumentasjon er tilstrekkelig, eller om det kreves ytterligere dokumentasjon.

Leverandøren plikter å utlevere etterspurt dokumentasjon med de frister som oppdragsgiver gir.

3. Manglende oppfyllelse av kontraktvilkår

Bestemmelsene i denne kontrakten om dokumentasjon og kontroll av lønns- og arbeidsvilkår får, så langt de passer, tilsvarende anvendelse for bestemmelsene i pkt. 1 og 2 over. Det er særlig følgende bestemmelser som vil komme til anvendelse:

- Rett til å foreta annonserte og uannonserte kontroller
- Taushetsplikt vedr. innhentede opplysninger
- Dagbot ved brudd på administrative bestemmelser/kontraktbestemmelser
- Heving ved brudd på administrative bestemmelser/kontraktbestemmelser

Hvis leverandøren ikke når opp til avtalt prosentsats for bruk av lærling(er), vil dette gå til avkortning i sluttoppgjøret på 1 promille av kontraktssummen, pr. prosent manglende måloppnåelse av total lærlingetid innenfor de(t) angitte fagområde(t/ene).

Leverandøren har varslingsplikt ved endringer.

4. Bortfall av vilkår om bruk av lærlinger

Dersom leverandøren ikke klarer å få tak i lærling(er) på det fagområdet som lærlingekravet gjelder og kan dokumentere at det er gjennomført hensiktsmessige tiltak for å få tak i lærling(er), bortfaller vilkåret ved gjennomføring av oppdraget. Det er oppdragsgiver som bestemmer om kravet anses bortfalt. Det skal bekreftes skriftlig fra oppdragsgiver at kravet anses bortfalt.

Dersom lærlingen(e) blir sykemeldt(e) eller tilsvarende, vil kravet om bruk av lærling(er) normalt bortfalle. Dette gjelder likevel ikke hvis lærlingen slutter i virksomheten.

Det skal bekreftes skriftlig fra oppdragsgiver at kravet anses bortfalt.

5.4 Ytre miljø – Tropisk tømmer og fredet skog

Som følge av at byggherren ikke skal ha regnskogmateriale eller materiale fra fredet skog i sine bygg eller på sine byggeplasser, og som følge av manglende pålitelige sertifiseringsordninger for trevirke, skal totalentreprenøren planlegge og utføre kontraktarbeidet slik at tropisk trevirke ikke blir benyttet eller forefinnes på byggeplass.

Totalentreprenøren kan søke byggherren om unntak fra dette. Vedlagt søknaden skal følge dokumentasjon fra pålitelig, uavhengig tredjepart om opprinnelsesland og tresort, samt forsikring om at trevirket ikke kommer fra regnskog eller fredet skog. Byggherren avgjør etter eget skjønn om unntak skal gis, og gjør særskilt oppmerksom på at unntak ikke kan påregnes.

Aksept av totalentreprenørens tilbud anses ikke som et meddelt unntak etter denne bestemmelse.

Dersom det på tross av bestemmelsene ovenfor, i kontraktarbeidet eller på byggeplass, finnes eller kan finnes trevirke fra regnskog, fredet skog eller tropisk trevirke som ikke er godkjent av byggherren, er dette å anse som en mangel som kan kreves rettet for totalentreprenørens regning, uavhengig av kostnadene ved slik retting. Byggherren kan i tillegg kreve dekket sitt tap som følge av mangelen. For øvrig gjelder kontraktens misligholdssanksjoner.